

การเขียนเรียงความในโครงการประกวดทักษะการใช้ภาษาไทย
ระดับมัธยมศึกษาภาคใต้ ซึ่งด้วยรางวัลพระราชทาน
สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี
Essays Writing of the Project of Thai Usage Skills Competition
for Southern Secondary Schools to
Grab Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn
ศรีองค์การ ถาวโรฤทธิ์^{1*} (Sriangkarn Thawarorit)^{1*}

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เรียงความของนักเรียนในโครงการประกวดทักษะการใช้ภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาภาคใต้ ซึ่งด้วยรางวัลพระราชทาน สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในปี พ.ศ. 2561-2562 ในประเด็น การตั้งชื่อ การเขียนส่วนคำนำ ส่วนสรุป และแนวคิดในการเขียนการตั้งชื่อเรียงความพบกลวิธีทางเสียง 2 ลักษณะ คือ 1) การใช้คำสัมผัสคล้องจอง 1 แห่ง และการสัมผัส 2 แห่งขึ้นไป 2) การเล่นเสียง 2 ลักษณะ คือ การเล่นเสียงพยัญชนะ และการเล่นเสียงสระ ส่วนกลวิธีทางศัพท์ มี 6 ลักษณะ คือ การใช้ภาพพจน์ การใช้คำพ้องเสียง การซ้ำคำ การใช้ที่มีความหมายตรงข้ามกัน การใช้คำที่มีเสียงใกล้เคียงกัน และการใช้ศัพท์สูง

^{1*} อาจารย์, สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา 90000, อีเมล : tuesday@hotmail.com

^{1*} Lecturer, Department of Thai Language, Faculty of Humanities and Social Sciences, Thaksin University, Songkhla 90000, Thailand, E-mail: tuesday@hotmail.com

^{*}Corresponding : E-mail address : tuesday@hotmail.com

Received : August 4, 2022; Revised: October 19, 2022; Accepted : November 16, 2022

การเขียนคำนำเรียงความปรากฏ 8 ลักษณะ ได้แก่ การใช้บทประพันธ์ การยกคำพูด การบอกเนื้อหา การนิยาม การใช้คำถาม การพรรณนา การสาธก และการเขียนตรงไปตรงมา การเขียนสรุปเรียงความปรากฏ 10 ลักษณะ ได้แก่ การเสนอแนะ การนำให้คิด การชักชวน การใช้บทประพันธ์ การอ้างถึง การพรรณนา การใช้สุภาษิต การใช้ภาพพจน์ การตั้งคำถาม และการเน้นย้ำใจความ

แนวคิดในการเขียนเรียงความมี 9 แนวคิด ได้แก่ 1) พระมหากษัตริย์คุณของพระมหากษัตริย์ไทยและพระบรมวงศ์ที่มีต่อภาษาไทย 2) พ่อขุนรามคำแหงทรงประดิษฐ์อักษรไทย 3) ภาษาไทยเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ 4) ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ 5) ลักษณะของภาษาไทย 6) ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร 7) คุณค่าและความสำคัญของภาษาไทย 8) ประเทศไทยโชคดีที่มีภาษาเป็นของตนเอง และ 9) การใช้ภาษาไทยในปัจจุบัน

คำสำคัญ : การตั้งชื่อ, คำนำ, แนวคิด, เรียงความ, สรุป

Abstract

The research was aimed to analyze essays written by the students in Thai Usage Skills competition Project in secondary school level in South Thailand for Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn's Trophy in 2018-2019. The objective was to analyses the four essay elements : titling, introduction, conclusion, and writing concepts.

The essays under study were titled by two phonological strategies : titling 1) use of rhyme with one rhyme and two and over two rhymes identified and 2) use of phonological rhymes including consonant rhymes and vowel rhymes, and lexical strategies with 6 characteristics: use of figurative language, use of homophone, use of reduplication, use of antonym, use of words with similar sounds, and use of advanced terms.

Regarding the essay introduction writing, 8 forms were pinpointed : prose or poetry, speech citation, informing content, definition, questions, description, quirk and giving information straightforwardly. With reference to the conclusion

of the essay, it involved the following 10 forms: suggestion, thinking stimulation, persuasion, prose and poetry, allusion, description, proverbs, figurative language, questioning, and emphasis placed on main ideas.

There were 9 writing concepts : 1) royal grace of Thai kings as well as of royal family towards the Thai language; 2) the creation of Thai alphabet by King Ram Khamhaeng; 3) Thai as a cultural heritage of the nation; 4) Thai as the nation's identity; 5) Thai language features; 6) Thai as a communication tool; 7) values and significance of Thai; 8) pride of Thailand in having its own language and 9) the current use of Thai.

Keywords : Titled, Introduction, Concept, Essay, Conclusion

บทนำ

เรียงความคือการทำงานเขียนร้อยแก้วขนาดสั้นแสดงความรู้สึก ความคิด ความเข้าใจ ความเห็น ความฝัน จินตนาการ ความรู้หรือประสบการณ์ของผู้เขียน (สุทธิ ตัดติยะ, 2551:35) เนื้อหาอาจเป็นประสบการณ์โดยตรงหรือโดยอ้อม ทั้งเรื่องราวที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม การคงอยู่การเปลี่ยนแปลง ด้านสังคม วัฒนธรรม ศาสนา การเมือง เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม วิถีชีวิต เหตุการณ์รอบตัว บุคคลสำคัญระดับประเทศหรือระดับโลก ฯลฯ โดยใช้ภาษาเป็นเครื่องมือสื่อความหมาย เรียงร้อยเป็นเรื่องราวตามหลักการของเรียงความ

การเขียนเรียงความเป็นทักษะหนึ่งที่กระทรวงศึกษาธิการ (2551:40) เห็นความสำคัญ โดยได้กำหนดให้เรียงความอยู่ในตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา มุ่งให้ผู้เรียนฝึกทักษะการคัดลายมือ การเขียนสะกดคำ การใช้คำถูกต้องตามความหมาย และหลักไวยากรณ์ การใช้ประโยคและย่อหน้า การใช้โวหารภาพพจน์ต่าง ๆ การวางโครงเรื่อง รวมถึงการแสดงแนวคิดเชิงสร้างสรรค์

ด้วยเหตุที่เรียงความเป็นเครื่องวัดทักษะทางภาษาได้หลายด้านหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนจึงจัดการประกวดทักษะการเขียนเรียงความขึ้น สำหรับในภาคใต้กิจกรรมประกวดเรียงความที่จัดขึ้นเป็นประจำทุกปีเป็นระยะเวลา

กว่า 10 ปี มีโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาเข้าร่วมเป็นจำนวนมาก คือ “โครงการประกวดทักษะการใช้ภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาภาคใต้ ซึ่งด้วยรางวัลพระราชทานสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” ซึ่งคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณจัดขึ้นด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณและดำเนินตามรอยพระยุคลบาทในการอนุรักษ์และสืบทอดการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องเหมาะสม

ผลงานการเขียนเรียงความของผู้เข้าประกวดในโครงการนี้มีความน่าสนใจศึกษา เนื่องจากการประกวดในโครงการมีความท้าทายกล่าวคือ รูปแบบการแข่งขัน ในกิจกรรมประกวดเรียงความจะมีการแจ้งขอบเขตของเนื้อหาผ่านการประชาสัมพันธ์ในสื่อต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เข้าประกวดได้เตรียมเนื้อหาอย่างกว้าง ๆ ส่วนในวันประกวดจริงเมื่อถึงเวลาการแข่งขันกรรมการจะประกาศหัวข้อแบบจับพลัด อีกครั้ง และผู้เข้าประกวดจะต้องเขียนเรียงความในระยะเวลาจำกัดเพียง 2 ชั่วโมง 30 นาที

ผู้วิจัยเห็นว่าผลงานเรียงความในโครงการฯ มีความน่าสนใจศึกษาว่า ผู้เข้าประกวดเขียนเรียงความอย่างไร ทั้งการตั้งชื่อ การเขียนคำนำ แนวคิด และบทสรุป อีกทั้งผลการศึกษายังสามารถนำมาบูรณาการกับการเรียนการสอน การพัฒนาการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา และเป็นแนวทางในการบริการวิชาการให้แก่ครู นักเรียน และผู้สนใจด้านการเขียนเรียงความต่อไปได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการตั้งชื่อ การเขียนส่วนคำนำ ส่วนสรุป และแนวคิดในการเขียนเรียงความของนักเรียนในโครงการประกวดทักษะการใช้ภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาภาคใต้ ซึ่งด้วยรางวัลพระราชทานสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ปีพุทธศักราช 2561-2562

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ทำให้ทราบกลวิธีการตั้งชื่อ การเขียนส่วนคำนำ ส่วนสรุป และแนวคิดในการเขียนเรียงความของนักเรียนในโครงการประกวด ทักษะการใช้ภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาภาคใต้ ซึ่งด้วยรางวัลพระราชทานสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ปีพุทธศักราช 2561-2562

2. ผลการวิจัยสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนหรือการแก้ไขข้อบกพร่องในทักษะการเขียนเรียงความในระดับมัธยมศึกษาต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพโดยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

1. เก็บข้อมูลเรียงความที่เข้าประกวดในปีพุทธศักราช 2561 - 2562

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลผลงานการเรียงความของนักเรียนจากโรงเรียนในเขตพื้นที่ 14 จังหวัดภาคใต้ที่เข้าร่วมประกวดทั้งหมด โดยในปีพุทธศักราช 2561 มีจำนวน 16 เรื่อง ซึ่งประกวดในหัวข้อ “รู้คุณค่าภาษาไทย เลือกสรรใช้อย่างเหมาะสม” และในปีพุทธศักราช 2562 มีจำนวน 23 เรื่อง ซึ่งประกวดในหัวข้อ “เยาวชนรู้ค่าภาษาไทย รู้ใช้ รู้รักษ์” รวม 39 เรื่อง

2. วิเคราะห์เรียงความของนักเรียนในโครงการประกวดฯ ตามขอบเขตที่กำหนด

เมื่อเก็บข้อมูลเรียงความของนักเรียนในโครงการประกวดฯ ในปีพุทธศักราช 2561-2562 แล้วผู้วิจัยจึงนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบของเรียงความ 4 ประเด็นคือ 1) การตั้งชื่อเรียงความ 2) การเขียนคำนำ 3) การเขียนสรุป และ 4) แนวคิดเรียงความ โดยนำเสนอผลการศึกษาด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์และยกตัวอย่างประกอบ

3. สรุป อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

ทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. นิยามของเรียงความ

เรียงความ คือ การเขียนหนังสือขนาดสั้นเป็นร้อยแก้ว โดยเป็นการแสดงความรู้สึก ความคิด ความเข้าใจ ความเห็น ความฝัน จินตนาการ ความรู้หรือประสบการณ์ของผู้เขียนให้ผู้อื่นได้ทราบ (สุจิตติ ชัดติยะ, 2551: 35) การใช้ภาษาควรเรียบเรียงอย่างสละสลวยและถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ และเป็นเนื้อความที่ต่อเนื่องกันตามโครงเรื่องที่วางไว้ (คณินิจ จานโอ, 2546 : 93) โดยอาจจำแนกเรียงความได้เป็นสองแบบ คือ แบบที่ใช้ฝึกเขียนกับสถานศึกษา โดยมีครูอาจารย์แนะนำแก้ไข

ข้อบกพร่อง และเป็นการเขียนตามหัวข้อที่กำหนดให้ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Formal Essay และแบบที่เขียนตามความรู้สึกนึกคิดที่ผู้เขียนประสงค์จะแสดงให้ผู้อื่นรู้ เรียกว่า เรียงความแบบศิลป์ ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Non-formal Essay หรือ Literary Essay (เปลื้อง ณ นคร, 2497 : 1)

2. องค์ประกอบของเรียงความ

นักวิชาการหลายท่านได้อธิบายถึงลักษณะของเรียงความไว้คล้ายคลึงกัน คือ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ คำนำ เนื้อเรื่อง และบทสรุป ดังนี้

1) คำนำ เป็นส่วนแรกของการเขียนเรียงความ เป็นการบอกให้ผู้อ่านทราบว่า เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร การเขียนคำนำจะต้องดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน (ภาณุพงศ์ อุดมศิลป์, 2546 : 142) ให้เปิดประเด็นเข้าสู่เรื่องด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น บอกผู้อ่านว่าจะเขียนเรื่องอะไร มีขอบเขตอย่างไร มีประโยชน์ใดบ้าง หรือเชิญชวน โน้มน้าว ให้มีผู้อ่านสนใจติดตามอ่านเนื้อหาที่จะกล่าวในลำดับต่อไปส่วนมากส่วนคำนำนี้ มักจะเขียนย่อหน้าเดียว (วรวรรณ ศรียาภัย, 2557 : 101)

2) เนื้อเรื่องหรือเนื้อหา เป็นส่วนที่ได้เสนอสาระความรู้ความคิด ต้องใช้กลวิธีการเขียนลักษณะต่าง ๆ เพื่อให้ผู้อ่านสนใจติดตามอ่านตลอดทั้งเรื่อง (วรวรรณ ศรียาภัย, 2557 : 101) ถือเป็นส่วนที่มีความสำคัญ เพราะเป็นส่วนที่ผู้เขียนต้องการจะถ่ายทอดให้ผู้อ่านรู้เรื่องราว ซึ่งจะต้องมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน (ภาณุพงศ์ อุดมศิลป์, 2546 : 142)

3) บทสรุป เป็นส่วนสุดท้ายที่ผู้เขียนสรุปความคิดให้ผู้อ่านเข้าใจสาระของเรื่อง (ภาณุพงศ์ อุดมศิลป์, 2546 : 142) มีความสำคัญเท่า ๆ กับส่วนนำ เป็นส่วนที่ช่วยเน้นหรือเสริมให้เรียงความนั้นมีคุณค่ายิ่งขึ้น ส่วนมากจะเขียนอย่างสั้น ๆ เพียงย่อหน้าเดียว (วรวรรณ ศรียาภัย, 2557 : 102)

2.1 การเขียนคำนำเรียงความ

แนวทางการเขียนคำนำอย่างกว้าง ๆ อาจจำแนกได้ 3 วิธี ดังที่ ดวงใจ ไทยอุบล (2549 : 35) ได้อธิบายไว้ คือ 1) เขียนบอกโดยตรง ว่าต้องการเขียนเรื่องอะไร เพราะอะไรและทำไม 2) เขียนบอกโดยอ้อม โดยเขียนถึงเรื่องอื่นเพื่อนำสู่เรื่อง

จึงควรเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกัน และ 3) เขียนแสดงแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับเรื่องก่อนแล้วอธิบายให้เข้าใจ กลวิธีการเขียนคำนำบางรูปแบบอาจช่วยสร้างความคุ้นเคยใกล้ชิดกับผู้อ่านได้ ดังที่ สุทธิ ชัตติยะ (2551 : 37-39) ได้อธิบายว่าคำนำเรียงความอาจใช้วิธีการต่อไปนี้คือ 1) นำด้วยการบอกเล่าโดยใช้ข้อความที่ไม่ต้องตีความ 2) นำเรื่องด้วยคำถาม เล่าให้ผู้อ่านสนใจ ค้นหาคำตอบจากคำถามที่ผู้เขียนยกขึ้นมา 3) นำเรื่องด้วยการสนทนา พรรณนาถึงสิ่งที่พบเห็น กระตุ้นให้เห็นภาพคล้อยตาม อยากติดตามอ่านเรื่องต่อไป 4) นำด้วยการยกคำพูดที่สอดคล้องกับเรื่อง คติสอนใจ หรือปรัชญาที่กระทบใจผู้อ่าน 5) นำด้วยคำประพันธ์ สุภาษิต หรือคำคมที่ดึงดูดความสนใจผู้อ่านควรสัมพันธ์กับเรื่อง และ 6) นำด้วยการเสนอความคิดขัดแย้งเพื่อให้ผู้อ่านฉงนสงสัยและติดตามอ่านเรื่องต่อไป นอกจากนี้ รววรรณ ศรีวิทย (2557 : 108-111) อ้างถึง จิตรชัย ศุกระกาญจน์, 2517 : 78-79) ยังได้ให้แนวทางการเขียนคำนำไว้ โดยมีกลวิธีที่พ้องกันคือ 1) ใช้วาژهของบุคคลสำคัญ มักนำวาژهบุคคลสำคัญมากล่าวนำให้ชวนติดตาม 2) ใช้สุภาษิต สำนวน หรือปรัชญา เป็นวิธีที่นิยมอีกลักษณะหนึ่ง 3) ใช้เรื่องเล่า เช่น นิทาน นิยาย ตำนาน เรื่องจริง แล้วเชื่อมโยงกับเนื้อเรื่อง 4) ใช้บทร้อยกรองขนาดสั้น โดยคัดวรรคของบทร้อยกรอง เพลง และยังได้เสนอแนวทางเพิ่มเติมอีก คือ 1) ใช้คำจำกัดความ มักใช้กับคำศัพท์ที่เข้าใจยากเพื่อให้ผู้อ่านเกิดมโนทัศน์ 2) ใช้หัวข้อข่าวหรือเหตุการณ์ ช่วยสร้างความน่าสนใจได้ เพราะเป็นความใหม่ 3) ใช้ประเด็นทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง อาจเป็นเรื่องเล่าหรือเหตุการณ์สำคัญ และ 4) ใช้การเปรียบเทียบโดย นำบุคคล เหตุการณ์ หรือสิ่งมาเปรียบ

2.2 การเขียนเนื้อเรื่องเรียงความ

เนื้อเรื่องเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดของการเขียนเรียงความ เพราะเป็นส่วนที่เสนอความรู้ ความคิด ความเข้าใจ ทรรศนะหรือความรู้สึกของผู้เขียนให้แจ่มแจ้ง โดยอาจยกอุทาหรณ์ สุภาษิต และประสบการณ์ของผู้เขียนมาสนับสนุนเรื่องที่เขียน (ผจงวาด พูลแก้ว พัทธนิ ปี่เพระ และ สุวรรณ โสประดิษฐ์, 2551 : 8) ส่วนเนื้อเรื่องควรประกอบด้วยย่อหน้ามากกว่าหนึ่งย่อหน้า และในหนึ่งย่อหน้าประกอบด้วย ประโยคใจความสำคัญ ประโยครองหรือประโยคสนับสนุน และประโยคสรุปหรือประโยคส่งความไปย่อหน้าถัดไป (สุทธิ ชัตติยะ, 2551 : 39-43)

2.3 การเขียนสรุปเรียงความ

เรียงความไม่ควรจบอย่างกะทันหันแต่ควรจบด้วยการสรุป ย้ำ หรือย่อแนวคิดของเรื่อง ดวงใจ ไทยอุบุญ (2549 : 36-38) ได้เสนอแนะการเขียนบทสรุปไว้ 5 วิธี คือ 1) สรุปด้วยการฝากข้อคิด 2) สรุปด้วยการสั่งสอน 3) สรุปด้วยการให้คำแนะนำ 4) สรุปด้วยการใช้คำประพันธ์ และ 5) สรุปด้วยการย้ำหรือเน้นความสำคัญ นอกจากนี้ ผงवाद พูลแก้ว พัทธณี ปี่เพระ และ สุวรรณ โสประดิษฐ์ (2551 : 8) ยังได้เสนอวิธีเขียนส่วนสรุปไว้ตรงกันคือ สรุปด้วยการฝากข้อคิดและความประทับใจให้แก่ผู้อ่าน และสรุปด้วยบทหรือกรอน สุภาสิต สำนักน คำคม ที่น่าประทับใจ อีกทั้งยังเพิ่มวิธีการสรุปด้วยการตั้งคำถามเพื่อให้ผู้อ่านเก็บไปคิดไว้อีกด้วย เช่นเดียวกับที่ วรวรรณ ศรีภักย์ (2557 : 114-115) ได้อธิบายว่าการสรุปอาจใช้วิธีใดวิธีหนึ่งใน 5 วิธีนี้ คือ 1) สรุปด้วยคำคม สุภาสิต หรือคำประพันธ์ เพื่อสนับสนุนความคิดให้ชัดเจน 2) สรุปด้วยการย้ำให้เห็นถึงสาระสำคัญของเรื่องหรือสาระสำคัญของเรื่องที่เขียน 3) สรุปด้วยการฝากข้อคิดเพื่อให้นำไปขบคิดหรือประยุกต์ใช้ 4) สรุปด้วยการสั่งสอน ให้คิดธรรม หลักยึดสำหรับการปฏิบัติ เป็นคนดี มีคุณธรรม 5) สรุปด้วยการแนะนำ ชักชวน ให้ปฏิบัติหรือกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยกลวิธีที่ผู้เขียนเสนอ

2.4 การตั้งชื่อเรื่อง

ชื่อเรื่องเป็นส่วนที่จะกำหนดเนื้อหาจึงจำเป็นต้องตั้งชื่อให้เหมาะสมโดย ผงवाद พูลแก้ว พัทธณี ปี่เพระ และ สุวรรณ โสประดิษฐ์ (2551 : 15-16) เสนอว่า 1) ชื่อเรื่องควรเป็นกลุ่มคำหรือประโยคเพื่อจำกัดขอบเขตของเรื่องให้ชัดเจน 2) ชื่อเรื่องควรบอกแนวทางของเรื่องว่ามีจุดประสงค์อย่างไร 3) ชื่อเรื่องต้องครอบคลุมสาระของเรื่องให้มากที่สุด และ 4) ชื่อเรื่องควรใช้ถ้อยคำสำนวนที่กะทัดรัด กระชับรัดกุม และเข้าใจง่าย

การตั้งชื่อเรื่องจะทำก่อนหรือหลังการเขียนก็ได้ หลักการตั้งชื่อเรื่องในงานเขียนประเภทบทความ สารคดี และบันเทิงคดี มีดังนี้ 1) ตั้งชื่อเรื่องให้เด่น แปลก น่าสนใจ 2) ตั้งชื่อเรื่องสั้น ๆ จะทำให้จดจำง่าย 3) ตั้งชื่อเรื่องให้ขัดแย้งกับความเป็นจริงเพื่อเรียกร้องความสนใจ 4) ตั้งชื่อเรื่องตามสถานที่สำคัญ 5) ตั้งชื่อเรื่องจากคำคม หรือสุภาษิต 6) ตั้งชื่อเรื่องตามตัวเอกของเรื่อง 7) ตั้งชื่อเรื่องให้มีลักษณะเปรียบเทียบ และ

8) ตั้งชื่อเรื่องเป็นคำถาม (สุทธิดี ชัดติยะ, 2551 : 43-44) นอกจากนี้ วรวรรณ์ ศรียาภัย (2557 : 106-108) ยังให้แนวทางการตั้งชื่อเรื่องไว้อีก 6 ลักษณะ ดังนี้ 1) แบบชี้นำ เนื้อเรื่องด้วยการนำความสำคัญ 2) แบบส้าบดสำนวน (Style of speech title) 3) แบบคนคุ้นเคย (Someone you know title) 4) แบบคำถาม (Question title) 5) แบบชวนฉงน (Suspense title) และ 6) แบบอื่น ๆ (Others)

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเรียงความ

เยี่ยมลักษณ์ เอี่ยมศิริ (2548 : 176-179) วิเคราะห์เรียงความที่ชนะเลิศการประกวดรางวัลเงินทุนภูมิพล พ.ศ. 2523 - 2541 เพื่อวิเคราะห์เรียงความด้านแนวคิด และรูปแบบ ผลการศึกษาพบว่า แนวคิดมี 7 ด้าน ได้แก่ สังคมไทย การศึกษา สถาบัน มหาษัตริย์ การเมือง การปกครอง ศิลปวัฒนธรรม เศรษฐกิจ ศาสนาและความเชื่อ รูปแบบคำนำมี 4 ลักษณะ ได้แก่ นำด้วยคำประพันธ์ นำด้วยภาษาถิ่น นำด้วยการ บรรยาย นำด้วยคำพูดบุคคลสำคัญ เนื้อเรื่องมี 6 ลักษณะ ได้แก่ การอธิบาย การยกตัวอย่าง การอ้างหลักฐาน การยกอุทาหรณ์ การใช้สุภาษิต การใช้ประสบการณ์ การสรุปมี 6 ลักษณะ ได้แก่ การถวายพระพร การใช้สำนวนไทย การใช้อุปมาโวหาร การใช้พระบรมราโชวาท การย้าหัวข้อเรื่อง การใช้คำประพันธ์ การใช้ภาษา จำแนกเป็น การใช้คำ และการใช้โวหาร

รุ่งโรจน์ เดชศิริเจริญชัย (2554 : 77-78) ปญหาการเขียนเรียงความของ นักเรียนโรงเรียนอัสสัมชัญพาณิชยการที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนต่างประเภท เพื่อศึกษาปัญหาและเปรียบเทียบการเขียนเรียงความ ผลการศึกษาด้านรูปแบบ จำแนกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ 1) รูปแบบการเขียนที่ไม่มี องค์ประกอบแบบเรียงความ ได้แก่ การเขียนลักษณะคล้ายกลอนเปล่า การเขียน ที่ไม่มีย่อหน้าการเขียนที่มี 1 ย่อหน้า และการเขียนที่มี 2 ย่อหน้า 2) รูปแบบ การเขียนที่มีองค์ประกอบแบบเรียงความ ได้แก่ การเขียนที่มี 3 ย่อหน้า และการเขียน ที่มีมากกว่า 3 ย่อหน้า

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาการเขียนเรียงความในการประกวดฯ จำแนกประเด็นศึกษาไว้ดังนี้

1. การตั้งชื่อเรียงความ

ผู้วิจัยวิเคราะห์กลวิธีตั้งชื่อเรียงความจำแนกเป็น 2 ประเด็นคือ 1) กลวิธีทางเสียง 2) กลวิธีทางศัพท์ ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

1.1 กลวิธีทางเสียง คือ ลักษณะการใช้คำในการตั้งชื่อเรียงความ ด้วยการเลือกใช้ถ้อยคำที่มีเสียงเป็นลักษณะพิเศษ เพื่อให้เกิดความไพเราะ มีสัมผัสคล้องจอง เน้นความหมาย อ่านคล่อง ทำให้เกิดความประทับใจตั้งแต่ครั้งแรกที่ได้อ่าน พบว่ามี 2 ดังนี้

1.1.1 การใช้คำสัมผัสคล้องจอง มี 2 ลักษณะ คือ การใช้คำสัมผัส 1 แห่ง และการใช้คำสัมผัส 2 แห่งขึ้นไป ดังนี้

1.1.1.1 การใช้คำสัมผัส 1 แห่ง เช่น คำว่า ไทย-ใจ/ไทย-ไว้/
ภาษาไทยหัวใจชาติ

(ปี 2561)

ภาษาดี ภาษาไทย รักษาไว้ตลอดกาล

(ปี 2561)

1.1.1.2 การใช้คำสัมผัส 2 แห่งขึ้นไป เช่น คำว่า ไทย-ใส่-ใจ/
รักษา-ค่า-ภาษา เยาวชนไทยใส่ใจภาษา รู้คุณค่าตามรอยแห่ง
เจ้าฟ้าหญิงไทย

(ปี 2561)

สื่อสารพร้อมรักษา คงไว้ค่าภาษาไทย

(ปี 2562)

1.1.2 การเล่นเสียง การเล่นเสียงในการตั้งชื่อเรียงความพบ 2 ลักษณะ คือ การเล่นเสียงพยัญชนะและการเล่นเสียงสระ ดังนี้

1.1.2.1 การเล่นเสียงพยัญชนะ หมายถึง การใช้คำที่มีเสียงพยัญชนะเดียวกันปรากฏติดกันตั้งแต่ 2 คำขึ้นไป เช่น คำว่า รักขรัก / ศาสตรัสานศิลป์ อนุรักษ์รักษาในภาษาไทย

(ปี 2562)

รักษาศาสตรัสานศิลป์แห่งภาษา

(ปี 2562)

1.1.2.2 การเล่นเสียงสระ หมายถึง การใช้ถ้อยคำที่มีเสียงสระเดียวกันปรากฏติดกันตั้งแต่ 2 คำขึ้นไป เช่น คำว่า วิเศษศิลป์ สิริฉรร / ศาสตรัสาน วิเศษศิลป์ สิริฉรรกับการอนุรักษ์ภาษาไทย

(ปี 2561)

รักษาศาสตรัสานศิลป์แห่งภาษา

(ปี 2562)

1.2 กลวิธีทางศัพท์ เป็นการใช้คำในการตั้งชื่อเรียงความอย่างมีสุนทรียภาพ แสดงให้เห็นความคิดสร้างสรรค์ และทักษะภาษา พบว่ามี 6 ลักษณะ ดังนี้

1.2.1 การใช้ภาพพจน์ หมายถึง ถ้อยคำที่ผู้เขียนใช้ในการสร้างภาพขึ้นภายในใจผู้อ่าน ทำให้ผู้เขียนสามารถสื่อความคิด ความรู้สึก ไปยังผู้อ่านได้ชัดเจนขึ้น การตั้งชื่อเรียงความปรากฏ การใช้ภาพพจน์ 2 ประเภท ได้แก่ อุปลักษณ์ และสมญานาม ดังนี้

1.2.1.1 อุปลักษณ์ เป็นภาพพจน์ประเภทเปรียบเทียบสิ่งสองสิ่งโดยใช้คำเชื่อม เป็น คือ เทา หรืออาจกล่าวเทียบกันโดยตรงไม่ใช้คำเชื่อม ดังตัวอย่าง เราคคนไทย รู้คุณค่า ร่วมรักษา หัวใจของชาติ

(ปี 2561)

ภาษาไทยคือหัวใจของชาติ

(ปี 2562)

1.2.1.2 สมณานาม เป็นภาพพจน์ประเภทที่ใช้การตั้งชื่อให้บุคคลเพื่อสร้างภาพขึ้นภายในใจผู้อ่าน โดยใช้ถ้อยคำที่สะท้อนลักษณะเด่นของบุคคลนั้น ๆ ดังตัวอย่าง

เยาวชนไทยใสใจภาษา รู้คุณค่า ตามรอยแห่งเจ้าฟ้าหญิงไทย
(ปี 2561)

วิเศษศิลป์ สรินธกับการอนุรักษ์ภาษาไทย
(ปี 2561)

1.2.2 การใช้คำพ้องเสียง หมายถึง การใช้คำที่มีเสียงเหมือนกันแต่มีรูปเขียนต่างกัน เพื่อเน้นย้ำความหมายในการตั้งชื่อเรียงความ ดังตัวอย่าง

อนุรักษ์ รักษาในภาษาไทย
(ปี 2562)

รักษาไทย รักษาภาษาชาติ
(ปี 2562)

1.2.3 การซ้ำคำ หมายถึง การใช้คำคำเดียวกันอีกครั้งหรือหลาย ๆ ครั้ง เพื่อเน้นย้ำความหมายในการตั้งชื่อเรียงความ ดังตัวอย่าง

ภาษาดี ภาษาไทย รักษาไว้ตลอดกาล
(ปี 2561)

ไทยรักไทย : ภาษาแห่งแผ่นดิน
(ปี 2562)

1.2.4 การใช้คำที่มีความหมายตรงข้ามกัน หมายถึง การใช้คำที่มีความหมายตรงข้ามกัน เพื่อทำให้ความหมายของความชัดเจนขึ้น ดังตัวอย่าง

ภาษา...สวยงามจากภายในสู่ภายนอก
(ปี 2561)

1.2.5 การใช้คำที่มีเสียงใกล้เคียงกัน หมายถึง การใช้คำที่มีเสียงใกล้เคียงกัน เพื่อเน้นย้ำความหมายของคำให้ชัดเจนขึ้น ดังตัวอย่าง

“ไทย” เอกลักษณ์ รักษาภาษา
(ปี 2562)

1.2.6 การใช้คำศัพท์สูง หมายถึง การใช้คำศัพท์ภาษาเขียน คำสุภาพ หรือคำไวพจน์ เพื่อแสดงความละเอียดละไม สละสลวย สร้างมโนภาพที่ดีและ เน้นความหมายของคำ ดังตัวอย่าง

วัฒนา ภาษาศิลป์

(ปี 2562)

2. การเขียนคำนำเรียงความ

ผลการศึกษพบกลวิธีการเขียนคำนำเรียงความปรากฏคำนำ 8 ลักษณะ ดังนี้

2.1 คำนำที่เป็นบทประพันธ์ ผู้เขียนเรียงความจะเปิดเรื่องด้วยการ ยกบทประพันธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับหัวข้อของเรียงความ บทประพันธ์ที่ใช้มีทั้ง ที่ประพันธ์ขึ้นมาจากตัวผู้เขียนเอง และบทประพันธ์ที่เป็นผลงานของผู้อื่น ดังตัวอย่าง

ภาษาไทยภาษาชาติประกาศก้อง โลกแซ่ซ้องสิ่งงดงามเป็นไฉน
ร่วมอนุรักษ์คุณค่าภาษาไทย เกิดเป็นไทยเลือกสรรใช้ให้พอดี
จากคำกลอนที่กล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นถึงคุณค่าของภาษาไทยซึ่งควรแก่
การอนุรักษ์สืบสานให้ดำรงอยู่คู่กับประชาชาติ...

(ปี 2561)

2.2 คำนำที่บอกเนื้อหา ผู้เขียนเรียงความจะเปิดเรื่องด้วยการเขียน อย่างตรงไปตรงมา โดยกล่าวถึงเนื้อหาของเรียงความตั้งแต่ข้อความแรกแล้วเขียน ขยายความให้รายละเอียดเพื่อสนับสนุนเนื้อหา ดังตัวอย่าง

ชาติที่เป็นเอกราชในโลกทุกชาติย่อมที่จะพยายามสถาปนาภาษาใด ภาษาหนึ่งขึ้นมาเป็นภาษาของตนเอง เพื่อจะได้ให้คนในชาติสื่อสารให้เข้าใจ ตรงกัน...

(ปี 2562)

2.3 คำนำที่ใช้การนิยาม ผู้เขียนเรียงความจะเปิดเรื่องด้วยการกำหนดหรือให้ความหมายเพื่อให้คำจำกัดความคำสำคัญในหัวข้อที่การประกวดกำหนดให้ชัดเจนแน่นอนลงไป ดังตัวอย่าง

ภาษา หมายถึง เครื่องมือชนิดหนึ่งที่ใช้ในการสื่อสาร ถ่ายทอดความรู้ ความคิดอันสร้างสรรค์แก่กันและกัน เป็นสิ่งที่ใช้ในการแสดงถึง บุคลิกภาพและสภาพแวดล้อมของผู้ที่ถ่ายทอดภาษา ว่ามีความคิดทัศนคติอย่างไร...

(ปี 2562)

2.4 คำนำที่เป็นการสาธก ผู้เขียนเรียงความจะเปิดเรื่องด้วยการยกตัวอย่างเรื่องราวหรือสิ่งต่าง ๆ อาจยก นิทาน เรื่องเล่า ตำนาน เหตุการณ์ที่มีลักษณะที่พ้องกับเรื่องราวที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอ ดังตัวอย่าง

ทุกสรรพสิ่งมีชีวิตล้วนแล้วใช้ภาษาในการสื่อสาร ผูกพันสื่อสารด้วยการใส่ท้องเพื่อบอกทิศทางของแหล่งอาหาร คนไปสื่อสารโดยใช้ภาษามือเพื่อให้คนรอบข้างรับรู้และเข้าใจตรงกัน แม้คำใช้ภาษาในมน้าวใจเพื่อจำหน่ายสินค้า ผู้ประกาศข่าวนิวส์สื่อสาร มีเทคนิคเพื่อให้ผู้ชมเกิดความสนใจจะเห็นได้ว่าในชีวิตประจำวันทุกสรรพชีวิตล้วนแล้วมีการใช้ภาษาในการสื่อสารที่แตกต่างกันไป...

(ปี 2561)

2.5 คำนำที่เป็นการยกคำพูด ผู้เขียนเรียงความยกคำพูดของผู้อื่นที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับหัวข้อเรียงความแล้วเชื่อมโยงกับหัวข้อเรียงความที่กำหนดโดยยกกระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และกระแสพระราชดำรัสของ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ ดังตัวอย่าง

“ภาษาไทยนั้นเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของชาติ ภาษาทั้งหลายเป็นเครื่องมือของมนุษย์ชนิดหนึ่งคือ เป็นทางสำหรับแสดงความคิดเห็นอย่างหนึ่ง เป็นสิ่งสวยงามอย่างหนึ่ง ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องรักษาเอาไว้ให้ดี ประเทศไทยมีภาษาของเราเองต้องหวงแหน”

(พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ในการประชุมทางวิชาการของชุมนุมภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2505)

ภาษาเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารของมนุษย์ที่มีความสำคัญมากที่สุด ภาษาเป็นสิ่งที่ทำให้มนุษย์มีความผูกพันต่อกันและพวกเขาจะรู้สึกว่าเป็นกลุ่มชนเดียวกัน...

(ปี 2562)

2.6 คำนำที่เป็นคำถาม ผู้เขียนเรียงความจะเปิดเรื่องด้วยการตั้งคำถามเกี่ยวกับหัวข้อของเรียงความ เพื่อกระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกติดตามไปด้วยว่าคำตอบจะเป็นอย่างไรดังตัวอย่าง

คุณรู้หรือไม่ว่าหากไม่มีภาษาเป็นเครื่องมือสื่อสารแล้ว เราจะทำอย่างไร
แน่นอนว่าปัญหาย่อมเกิดขึ้น แต่ประเทศไทยของเรานั้นนับว่าโชคดีมาก เพราะ
นอกจากเราจะมีภาษาเป็นของตัวเอง

(ปี 2561)

2.7 คำนำที่เขียนตรงไปตรงมา ผู้เขียนเรียงความจะเปิดเรื่องโดยกล่าวถึงใจความสำคัญของเรื่อง โดยกล่าวถึงประเด็นสำคัญของหัวข้อเรียงความ ดังตัวอย่าง

ภาษาทุกภาษาล้วนมีความสำคัญ ที่จะแสดงถึงความเป็นชาตินั้น ๆ ออกมาได้
ได้อย่างดี ซึ่งทุก ๆ ประเทศก็จะมีภาษาประจำชาติที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ ที่ใช้ในการ
สื่อสารให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน แต่ในการนำมาใช้ก็จะต้องรู้ถึงกาลเทศะ
โอกาส และการใช้คำในการสื่อสารที่เหมาะสม หากเราใช้ภาษาในทางที่ผิด และ
ใช้ภาษาอย่างไม่ถูกต้องสิ่งที่ตามมาคือความเสียหาย และคุณค่าของภาษา
ไม่ใช่เพียงแค่การสื่อสารผ่านการพูดเท่านั้น แต่ยังรวมถึง การฟังและการเขียน
อีกด้วย ที่จะต้องมีความถูกต้อง

(ปี 2561)

2.8 คำนำที่เป็นการพรรณนา ผู้เขียนเรียงความจะเปิดเรื่องด้วยการกล่าวเป็นเรื่องเป็นราว อย่างละเอียด เพื่อให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพตามไป อาจมีการเล่นคำใช้ภาพพจน์ หรือการใช้คำทำให้เกิดมโนภาพ ดังตัวอย่าง

แสนยานุภาพของไฟเผาผลาญทุกสรรพสิ่งให้สลายกลายเป็นผุยผงได้ฉันใด
แสนยานุภาพของความเพิกเฉยในจิตใจ ทำลายภาษาไทยให้พังพินาศได้ฉันนั้น
หากโบราณวัตถุคือสมบัติทางประวัติศาสตร์ที่สะท้อนความเป็นชาติ...

(ปี 2561)

3. การเขียนสรุปเรียงความ

ผลการศึกษาพบกลวิธีการเขียนสรุป 10 ลักษณะ ดังนี้

3.1 ส่วนสรุปที่เป็นการเสนอแนะ ผู้เขียนเรียงความจะปิดเรื่องด้วยการให้คำแนะนำในประเด็นที่ได้กล่าวไว้ในเนื้อหา ซึ่งเกี่ยวข้องกับหัวข้อที่กำหนดไว้ในการประกวด ดังตัวอย่าง

ดังนั้นในฐานะคนไทย ต้องรักษาภาษาอันเป็นเครื่องมือสำคัญของชาติ ร่วมกันสืบและสานศาสตร์ศิลป์แห่งอักษร รวมทั้งอนุรักษ์ความงามของภาษาไว้ให้สอดคล้องกับวัฒนธรรม เพื่อประจักษ์ถึงความวิจิตรในความเป็นไทย และเพื่อธำรง “ภาษาไทย” คู่ชาติไทยตลอดกาล

(ปี 2562)

3.2 ส่วนสรุปที่เป็นการยกคำพูด ผู้เขียนเรียงความจะปิดเรื่องด้วยการยกคำพูดของผู้อื่นที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่นำเสนอในเรียงความ ดังตัวอย่าง

เอกลักษณ์ของภาษาไทยจะคงอยู่สืบไปได้หรือไม่ ก็ขึ้นอยู่กับคนไทยทุกคน ควรที่จะเห็นถึงคุณค่าและความสำคัญของภาษาไทย อย่าปล่อยหรือละเลยความเป็นไทย เพราะถ้าหากคนไทยทุกคนไม่ร่วมกันรักษาก็ไม่มีที่รักษาไว้ให้ ดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร ได้ทรงให้ข้อคิดไว้ว่า “เมืองไทยเราโชคดีที่มีภาษาของเรา มีภาษาที่ใช้ได้ จึงอย่าทำลายเสีย เรารักษาดี ขออย่าทำลายภาษาที่มีอยู่”

(ปี 2561)

3.3 ส่วนสรุปที่เป็นการนำไปคิด ผู้เขียนเรียงความจะปิดเรื่องด้วยการเสนอประเด็นให้ผู้อ่าน คิดตามในประเด็นที่ได้กล่าวไว้ในเนื้อหา ซึ่งเกี่ยวข้องกับหัวข้อที่กำหนดไว้ในในการประกวด ดังตัวอย่าง

พวกเราชาวไทยนับว่าโชคดีที่ได้กำเนิดบนแผ่นดินขวานทองแห่งนี้ มีภาษาประจำชาติที่งดงามด้วยเสียงงามด้วยรูปไว้ใช้ หากคนไทยเองไม่รักษาบ้านเกิดแล้ว จะหวังให้ใครมารักถึงเวลาแล้วที่ลูกหลานไทยทุกคนต้องรู้ค่าใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องเหมาะสม อารมณ์ความเป็นชาติให้คงอยู่ ปกป้อง รักษาสมบัติทางภาษานี้ไว้ตลอดกาล เพราะ “ภาษาไทย คือหัวใจของชาติ”

(ปี 2561)

3.4 ส่วนสรุปที่เป็นการชักชวน ผู้เขียนเรียงความจะปิดเรื่องด้วยการชวนให้ผู้อ่านทำตาม ในประเด็นที่ได้กล่าวไว้ในเนื้อหาที่นำเสนอในเรื่องความ ดังตัวอย่าง

เชิญชวนและรณรงค์คนไทยทุกภาคส่วนในการร่วมด้วยช่วยกันอนุรักษ์ภาษาไทยด้วยการเป็นคนไทยรุ่นใหม่ที่มีคุณค่าของภาษาไทย และใช้ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมเกิดความภาคภูมิใจที่ได้เกิดมาบนแผ่นดินไทยโดยคนไทยรุ่นใหม่รู้ใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้องและสร้างสรรค์

(ปี 2561)

3.5 ส่วนสรุปที่เป็นบทประพันธ์ ผู้เขียนเรียงความจะปิดเรื่องด้วยการยกบทประพันธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่นำเสนอในเรื่องความ ดังตัวอย่าง

ไทยเป็นไทยอยู่ได้จนถึงทุกวันนี้ ก็ด้วยมีภาษาไทย ภาษาไทยเป็นมรดกทางภาษาอันล้ำค่า และเป็นวัฒนธรรมที่บ่งบอกถึงความเป็นไทยของคนไทยที่มีความน่าภาคภูมิใจ สอดกับคำกลอนของคุณอรุณโณทัยที่กล่าวไว้ว่า

“ภาษาชาตินั่นคือภาษาไทย ศิวไลซีในอักขระภาษาศิลป์
ก่อกำเนิดกลอนกานท์ทั่วแผ่นดิน ไทยไม่สิ้นกวีแท้อย่างแน่นอน”

(ปี 2562)

3.6 ส่วนสรุปที่เป็นการใช้สุภาษิต ผู้เขียนเรียงความจะปิดเรื่องด้วยการนำเสนอ สุภาษิต คำพังเพย ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับประเด็นที่ผู้เขียนได้นำเสนอไว้ในส่วนเนื้อเรื่อง ดังตัวอย่าง

ตั้งสำนวนสุภาษิตที่กล่าวไว้ว่า “ลูกไม้หล่นไม่ไกลต้น” ซึ่งความหมายโดยนัยต้องการที่จะสื่อถึงหากเราช่วยกันอนุรักษ์ ปลูกฝังจิตสำนึกการใช้ภาษาอย่างถูกต้องและมีความเหมาะสมให้แก่ลูกหลานเหลนโหล่นถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมที่ทรงคุณค่านี้ไปเรื่อย ๆ จนหาที่สุดมิได้ความงามความประณีต และความไพเราะของภาษาไทยของเรานี้จะได้อยู่เคียงคู่กับคนไทยไปตลอดกาล

(ปี 2562)

3.7 ส่วนสรุปที่เป็นการพรรณนา ผู้เขียนเรียงความจะปิดเรื่องด้วยการกล่าวเป็นเรื่องเป็นราว อย่างละเอียด เพื่อกระชับใจความให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพตามอาจมีการเล่นคำ ใช้ภาพพจน์ ดังตัวอย่าง

ภาษาไทยอยู่คู่กับประเทศชาติมาเนิ่นนาน แสดงให้เห็นถึงความเป็นไทยและความเป็นเอกราชมีความสำคัญในทุกช่วงเวลาของชีวิต เหมือนกับวารินที่อยู่เคียงคู่พงพนา หากขาดสิ่งหนึ่งสิ่งใดไปก็ไม่สามารถดำรงอยู่ได้ สายน้ำที่คอยหล่อเลี้ยงป่าและทุกสรรพสิ่งให้อยู่ได้อย่างมั่นคงอุดมสมบูรณ์ ป่าที่คอยสร้างลมหายใจอันบริสุทธิ์ให้แก่โลกใบนี้ วารินและพงพนาทั้งสองจะอยู่เคียงคู่กันเพื่อรักษาความสมดุลให้พื้นแผ่นดิน

(ปี 2562)

3.8 ส่วนสรุปที่เป็นการใช้ภาพพจน์ ผู้เขียนเรียงความจะปิดเรื่องด้วยการใช้ถ้อยคำที่ทำให้ผู้อ่านนึกเห็นภาพ เกิดจินตนาการในประเด็นที่ผู้เขียนได้นำเสนอไว้ในส่วนเนื้อเรื่อง ดังตัวอย่าง

ภาษาไทยเปรียบเสมือนต้นไม้ต้นเล็ก ๆ ที่รอผู้คนมาช่วยกันอนุรักษ์ให้มันเติบโตงดงามเท่าที่เป็น เมื่อเราใช้ถูกหลักอนุรักษ์อย่างเหมาะสมต้นไม้ที่ชื่อภาษาไทยก็ค่อย ๆ แดงใบเป็นคำว่า ตัวสะกด ตัวอักษร วรรณยุกต์ สระ และคำอื่นอีกมากมายให้พวกเราได้เชยชมความงามและวิวัฒนาการของมัน เมื่อเราโตอย่างเต็มที่เราจะดีใจ และภูมิใจที่คนไทยร่วมกันสร้างร่วมกันปลูกกันมาเป็นร้อยปีเพื่อต้นไม้ที่ชื่อว่าภาษาไทย

(ปี 2562)

3.9 ส่วนสรุปที่เป็นการตั้งคำถาม ผู้เขียนเรียงความจะปิดเรื่องด้วยการตั้งคำถามเกี่ยวข้องกับหัวข้อของเรียงความ ดังตัวอย่าง

ดังนั้นพวกเราทุกคนในฐานะเยาวชนคนหนึ่งของชาติจะปล่อยให้ภาษาไทยที่อยู่คู่กับเรามาเนิ่นนานต้องถูกทำลายลงด้วยค่านิยมและวัฒนธรรมผิดอย่างนั้นหรือถึงเวลาแล้วที่พวกเราทุกคนจะต้องทำหน้าที่ด้วยการปกป้องและอนุรักษ์ภาษาไทยด้วยการรู้คุณค่าเลือกใช้อย่างถูกต้องเหมาะสมเพื่อให้ภาษาไทยยังคงเป็นมรดกอันล้ำค่าไปอีกนานแสนนาน

(ปี 2561)

3.10 ส่วนสรุปที่เน้นย้ำใจความสำคัญ ผู้เขียนเรียงความจะปิดเรื่องด้วยการเขียนย้ำใจความสำคัญที่ผู้เขียนได้นำเสนอไว้ในเนื้อเรื่อง ดังตัวอย่าง

“ภาษาไทยนั้นเป็นเครื่องมือของชาติ ภาษาทั้งหลายเป็นเครื่องมือของมนุษย์ชนิดหนึ่ง” เมื่อภาษาคือเครื่องมือสื่อสารของมนุษย์ ถ้าหากเราไม่ดูแลภาษาของเรา ก็เท่ากับว่าเราไม่มีเครื่องมือในการสื่อสาร ก็ไม่ต่างจากทหารออกรบแต่ไร้อาวุธ เราจึงควรรักษาภาษาไทยเหมือนดังทหารปกป้องประเทศชาติ

(ปี 2562)

4. แนวคิดในการเขียนเรียงความ

ผลการศึกษาพบแนวคิดที่ใช้ในการเขียนเรียงความมี 10 แนวคิด ดังนี้

4.1 พระมหากษัตริย์คุณของพระมหากษัตริย์ไทยและพระบรมวงศ์ที่มีต่อภาษาไทย เป็นการนำเสนอ แนวคิดเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์คุณของพระมหากษัตริย์ไทย พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยอ้างอิงพระราชดำรัสและพระราชกรณียกิจต่าง ๆ ที่ส่งเสริมให้คนไทยเห็นความสำคัญของภาษาไทย ใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง ดังตัวอย่าง

...ความโชคดีที่ยิ่งกว่าคือการที่ประเทศไทยมีพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระองค์ทรงเป็นแบบอย่างของการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้องมาโดยตลอด ทรงพระราชทานพระราชดำรัสต่าง ๆ เกี่ยวกับการนำภาษาไทยนำมาใช้ได้อย่างถูกต้อง มีจิตสำนึกรักและหวงแหนในภาษาของชาติ...

(ปี 2561)

4.2 พ่อขุนรามคำแหงทรงประดิษฐ์อักษรไทย เป็นการนำเสนอแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับ พ่อขุนรามคำแหงทรงประดิษฐ์อักษรไทย โดยการกล่าวถึงสมัยสุโขทัย หลักศิลาจารึก และอักษรไทย ดังตัวอย่าง

...ในสมัยสุโขทัยพ่อขุนรามคำแหงทรงประดิษฐ์อักษรไทยขึ้น และบันทึกไว้ในศิลาจารึกซึ่งต่อมากลายเป็นสมบัติอันล้ำค่าของโลก...

(ปี 2561)

4.3 ภาษาไทยเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ เป็นการนำเสนอแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทยเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ ได้แก่ ภาษาไทยเป็นวัฒนธรรม เป็นมรดกของชาติ ภาษาไทยเป็นสมบัติของชาติที่ให้อยู่คู่ชาติไทยสืบต่อไป และภาษาไทยเป็นเสมือนศูนย์กลางยึดศิลปวัฒนธรรมแขนงต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ภาษาเป็นสิ่งที่แสดงออกถึงความเจริญของชาติ ดังตัวอย่าง

...ไทยเป็นไทยอยู่ได้จนถึงทุกวันนี้ ก็ด้วยมีภาษาไทย ภาษาไทยเป็นมรดกทางภาษาอันล้ำค่า และเป็นวัฒนธรรมที่บ่งบอกถึงความเป็นไทยของคนไทยที่มีความภาคภูมิใจ...

(ปี 2562)

4.4 ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นการนำเสนอแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทยเอกลักษณ์ ได้แก่ ภาษาไทยเป็นอัตลักษณ์เฉพาะประเทศไทย เอกลักษณ์ของประเทศไทยคือภาษาไทย ภาษาไทยเป็นภูมิปัญญาของบรรพบุรุษปรากฏในเนื้อหาในเรื่องความ ดังตัวอย่าง

...ภาษาไทย นั้นเป็นภาษาที่มีความวิจิตรงดงามสูง และยังสามารถสะท้อนให้เห็นถึงเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ที่สอยงามของชาติไทยได้อย่างดีเยี่ยม...

(ปี 2562)

4.5 ลักษณะของภาษาไทย เป็นการนำเสนอแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของภาษาไทยที่มีความงดงามไพเราะ ภาษาไทยแสดงถึงความมีมารยาทระดับภาษา ภาษาเปลี่ยนแปลงไปยังมีการใช้ภาษาที่แตกต่างกันในแต่ละภูมิภาค ภาษาไทยเป็นบ่อเกิดอีกอย่างหนึ่งนั่นก็คือ“วรรณคดีไทย” ดังตัวอย่าง

...ภาษาไทยที่มีความสวยงามมีความไพเราะเสนาะหูมีจังหวะมีการใช้คำเล่น ต่าง ๆ ให้เกิดความสละสลวยมีคำพ้องรูปพ้องเสียงการใช้สำนวนโวหารการเปรียบเทียบอุปมา...

(ปี 2562)

4.6 ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร เป็นการนำเสนอแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร ได้แก่ ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร เพื่อเรียนรู้และแสวงหาความรู้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ถ่ายทอดประสบการณ์ ดังตัวอย่าง

...ภาษาคือสิ่งสื่อกลางในการสื่อสารและถ่ายทอดความรู้ ความคิดเห็น ทักษะหรือประสบการณ์ เรื่องราวต่าง ๆ รวมไปถึงความรู้สึก...

(ปี 2562)

4.7 คุณค่าและความสำคัญของภาษาไทย เป็นการนำเสนอแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับคุณค่าและความสำคัญของภาษาไทย ได้แก่ ภาษาไทยมีความสำคัญต่อชาติไทยมาตั้งแต่อดีต ส่งผลต่อการประสบความสำเร็จในชีวิต ช่วยให้ประเทศเกิดความมั่นคงและช่วยเสริมสร้างสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศ ภาษาช่วยพัฒนาความคิด ดังตัวอย่าง

...ในปัจจุบันภาษาไทยยังคงมีความสำคัญและส่งผลต่อการประสบความสำเร็จในชีวิตผู้ที่ใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้องมักจะประสบความสำเร็จจากการสื่อสารและได้รับผลที่ตามมา...

(ปี 2561)

4.8 ประเทศไทยโชคดีที่มีภาษาเป็นของตนเอง เป็นการนำเสนอแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทยโชคดีที่มีภาษาเป็นของตนเอง ได้แก่ ประเทศไทย โชคดีที่มีภาษาเป็นของตนเอง การภูมิใจ ที่มีภาษาเป็นของตนเอง ดังตัวอย่าง

...นับเป็นความโชคดีของเราที่มีภาษาเป็นของตนเองเป็นอัตลักษณ์ที่โดดเด่นล้ำลึกและทรงคุณค่า เป็นมรดกทางวัฒนธรรมดังนั้นเราจึงควรมีจิตสำนึกหวงแหน...

(ปี 2561)

4.9 การใช้ภาษาไทยในปัจจุบัน เป็นการนำเสนอแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการใช้ภาษาไทยในปัจจุบัน ได้แก่ ภาษาไทยในปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา การใช้ภาษาไทยใช้อย่างสร้างสรรค์ การใช้ภาษาไทยที่เหมาะสม ปัญหาในการใช้ภาษาไทย ดังตัวอย่าง

...ในปัจจุบันเยาวชนไทยมีการใช้ภาษาในการสื่อสารไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสมจนทำให้เกิดภาษาวิบัติและการคิดค้นคำขึ้นมาใช้ใหม่ซึ่งสาเหตุอาจเกิดมาจากค่านิยมความทันสมัยและทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อภาษาไทยค่านิยมเหล่านี้ อาจเกิดมาจากเพื่อน สังคมรอบข้างและสื่อมวลชน...

(ปี 2561)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าประกอบ และแนวคิด ในการเขียนเรียงความของนักเรียนในโครงการประกวด ทักษะการใช้ภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาภาคใต้ ซึ่งด้วยรางวัลพระราชทานสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ปีพุทธศักราช 2561 - 2562 ปรากฏผลการศึกษตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. การตั้งชื่อเรียงความ

ด้านการตั้งชื่อเรียงความ ผู้เข้าประกวดมีการสรรคำในการตั้งชื่อ ทั้งกลวิธีทางเสียง และกลวิธีทางศัพท์ กลวิธีทางเสียงพบการใช้คำสัมผัสคล้องจองและการเล่นเสียง ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะประการหนึ่งของภาษาไทย คือ ดังที่ กาญจนา นาคสกุล ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของภาษาไทยในบันทึกการอภิปราย “ภาษาไทยวันนี้” ในการสัมมนาทางวิชาการเรื่อง “ทิศทางภาษาไทยในโครงการส่งเสริมและพัฒนาการใช้ภาษาไทยของกองวรรณกรรมและประวัติศาสตร์กรมศิลปากร ในวันที่ 29 พฤษภาคม 2539 ว่า “ภาษาไทยเป็นภาษาคำโดดและเป็นภาษาที่นิยมเสียงสัมผัสคล้องจองตามแบบกวี” ส่วนกลวิธีทางศัพท์แสดงให้เห็นว่า ผู้เข้าแข่งขันให้ความสำคัญต่อการตั้งชื่อเรียงความ โดยนอกจากจะตั้งชื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาและหัวข้อที่ใช้ประกวดแล้วยังสร้างสุนทรียภาพในการสื่อสาร เพื่อสื่อความและสร้างมโนภาพไปพร้อม ๆ กัน ดังที่ปรากฏการใช้ ภาพพจน์ อุปลักษณ์ สมญานาม นอกจากนี้ลักษณะของภาษาไทยประการหนึ่งคือการมีคำพ้อง ดังที่ ฝะอบ โปษกฤษณะ

(2544 : 17-29) ผู้เข้าประกวดได้สรรคำที่มีเสียงพ้อง และมีความหมายเกี่ยวข้องกันใจมาใช้ในการตั้งชื่อ มีการเน้นย้ำนัยสำคัญของเรียงความด้วยการใช้วิธีการซ้ำคำ การใช้คำที่มีความหมายตรงข้ามกันและคำที่มีเสียงใกล้เคียงกัน มาใช้ในการตั้งชื่อ และด้วยเหตุที่เนื้อหาสาระเป็นการกล่าวถึงความสำคัญของภาษาไทยและมีการอ้างถึงพระมหากษัตริย์คุณของพระบรมวงศ์ ที่มีต่อภาษาไทยจึงพบว่ามีการใช้ศัพท์สูงเพื่อความละเอียดละไม สละสลวย สร้างมโนภาพและความรู้สึกที่ดี

นอกจากนี้ยังพบว่าเรียงความ 2 เรื่องที่ไม่ได้ตั้งชื่อไว้ เห็นได้ว่าเป็นความผิดพลาดที่เกิดจาก ผู้เข้าประกวดขาดความรอบคอบในการตรวจทานเรียงความ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญ ดังที่ ผจวงวด พูลแก้ว พัทธณี ปิยะพร และ สุวรรณิ โสประดิษฐ์ (2551 : 17-18) กล่าวว่าเมื่อเขียนจบแล้ว ขั้นตอนสุดท้ายในการเขียนคือ การตรวจทานเรื่องที่เขียน ผู้เขียนไม่ควรละเลยขั้นตอนนี้เด็ดขาด เพราะได้ตรวจทานว่าเรื่องที่เขียนมีเนื้อหาครบถ้วน และใช้ภาษาถูกต้องเหมาะสมแล้วหรือไม่ ทั้งนี้การตั้งชื่อเรียงความอาจเป็นขั้นตอนแรก ๆ หรืออาจตั้งชื่อเมื่อเขียนเรื่องจบแล้วก็ได้ แต่หากผู้เข้าประกวด เห็นว่าจะตั้งชื่อภายหลังเนื่องจากต้องการให้ความคิดมีความคมชัดหรือพยายามคิดสรรคำไปในขณะเขียนองค์ประกอบอื่น ๆ กระทั่งเขียนทุกส่วนเสร็จสมบูรณ์อาจทำให้เข้าใจว่าตนเองเขียนองค์ประกอบทุกส่วนของเรียงความครบถ้วนแล้ว จึงทำให้ไม่ได้ตั้งชื่อเรียงความไว้ และอาจเป็นเพราะว่า การแข่งขันยังกำหนดเวลาไว้อย่างกระชับ เมื่อเกิดความเร่งรีบ ก็อาจทำให้เกิดข้อผิดพลาดได้

2. การเขียนคำนำเรียงความ

ด้านการเขียนคำนำ ผู้เข้าประกวดใช้คำนำที่เป็นบทประพันธ์มากที่สุด สอดคล้องกับที่ สุทธิติ ชัดติยะ (2551 : 39) กล่าวว่า ส่วนนำด้วยคำประพันธ์ เป็นการเขียนโดยยกคำประพันธ์ประเภทร้อยกรอง ที่รู้จักกันทั่วไปแล้วจะช่วยดึงดูดความสนใจผู้อ่านได้อีกวิธีหนึ่ง การเขียนคำนำด้วย การนิยาม วรวรรจน์ ศรีวิทย (2557 : 108 - 111 อ้างถึง ชัดติยะ ศุภระกาญจน์, 2517 : 78) กล่าวว่า การใช้คำจำกัดความมักใช้กับคำศัพท์ที่เข้าใจยาก มีความหมายลึกซึ้ง เพื่อให้ผู้อ่านเกิดมโนทัศน์อย่างแจ่มชัดเกี่ยวกับคำนั้น ผลการศึกษาพบว่าส่วนมากเป็นการนิยามความหมายของ คำว่า ภาษา โดยมีคำกริยาแสดงการขยายความ คำว่า หมายถึง และวิกิตรรกกริยา คำว่า เป็น คือ

การเขียนคำนำด้วยการยกคำพูดทั้งหมดเป็นการยกกระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยมหาราชบรมนาถบพิตร และกระแสพระราชดำรัสของ สมเด็จพระกนิษฐาธิราช เจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่น่าสนใจ คือ ความสำคัญของภาษาไทย สอดคล้องกับที่ สุทธิ ชัตติยะ (2551 : 38) กล่าวว่า ส่วนนำด้วยการยกคำพูดเป็นการเขียนโดยการยกคำพูดที่สอดคล้องกลมกลืนกับเรื่องที่เขียน หากเป็นคำพูดของบุคคลที่เป็นที่ชื่นชอบของผู้อ่านด้วยแล้ว ก็จะทำให้ดึงดูดความสนใจผู้อ่านมากขึ้น

นอกจากนี้ยังพบ คำนำบอกเนื้อหา คำนำที่เป็นคำถาม การพรรณนา และการสารก แต่ปรากฏใช้ไม่มากนัก อาจเนื่องมาจากคำนำบอกเนื้อหาเป็นแบบที่ธรรมดาบอกเล่าเรื่องราวอย่างตรงไปตรงมา คำนำที่เป็นคำถามแม้จะสร้างความสนใจผู้อ่านได้ แต่ผู้เข้าประกวดเลือกใช้รูปแบบนี้น้อยมาก อาจเนื่องมาจากการใช้คำถามแม้สร้างความใกล้ชิดกับผู้อ่านได้แต่มีลักษณะที่ค่อนข้างไม่เป็นทางการ การใช้คำนำแบบพรรณนาและสารกพบบ้างเช่นเดียวกันแต่ปรากฏน้อยมาก

3. การเขียนสรุปเรียงความ

ด้านการเขียนสรุป ผู้เข้าประกวดใช้บทสรุปที่เป็นการเสนอแนะให้ปฏิบัติมากที่สุด รองลงมาคือ การใช้บทประพันธ์ การสร้างภาพพจน์ การนำให้คิด การยกคำพูด การชักชวน การตั้งคำถาม การพรรณนา และการเน้นย้ำใจความสำคัญ

ผู้วิจัยเห็นว่าการใช้ผู้เข้าประกวดเขียนบทสรุปด้วยการเสนอแนะให้ปฏิบัติ อาจจะมีสาเหตุจากเนื้อหาเรียงความโดยมากแสดงทัศนะเกี่ยวกับความสำคัญของภาษาไทย และการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง การจบจึงมีการเชื่อมโยงไปยังการเสนอแนะว่าผู้อ่าน “ควร” หรือ “ต้อง” ทำอย่างไร

การสรุปด้วยคำประพันธ์ พบว่าบทประพันธ์ที่นำมาใช้จะมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับแนวคิดที่เขียน มุ่งทำให้เกิดความประทับใจ โดยอาจเป็นบทประพันธ์ที่ผู้เข้าประกวดแต่งด้วยตนเอง และ บทประพันธ์ของผู้อื่น

การสรุปโดยใช้ภาพพจน์ ผู้เขียนใช้ถ้อยคำเปรียบเทียบเพื่อให้ผู้อ่านเกิดมโนภาพโดยเปรียบ “ภาษา” กับต้นไม้ที่มีการหยั่งรากแสดงถึงความแข็งแรงมั่นคง มีผลถึงก้านสาขาที่แสดงถึง การเจริญเติบโต เปรียบ “ภาษา” กับร่างกายของคนเรา

เปรียบ “ภาษา” ว่าเป็นเพชรอันล้ำค่า เป็นรวิ้วของชาติ เปรียบ “เกราะหรือโล่” กับการที่คนไทยช่วยกันอนุรักษ์ภาษาไทย

การสรุปด้วยการนำให้คิด เป็นวิธีการสรุปที่ วรวรรณ์ ศรียาภัย (2557 : 114-115) กล่าวว่า จะให้ข้อคิดแก่ผู้อ่าน เพื่อให้ผู้อ่านนำไปขบคิดหรือนำไปประยุกต์ใช้ ผู้วิจัย เห็นว่าผู้เข้าประกวดเขียนสรุปโดยนำไปให้ผู้อ่านเห็นความสำคัญของภาษาไทย และให้ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองและมักแทนกลุ่มผู้อ่านว่าเป็นเยาวชนไทย ส่วนการสรุปด้วยการชักชวน ผู้เข้าประกวดจะชวนให้ผู้อ่านทำตาม โดยจะปรากฏ คำว่า เชิญชวน ร่วมแรงร่วมใจ การสรุปด้วยการยกคำพูด พบว่า ผู้เข้าประกวด จะยกกระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยมหาราช บรมนาถบพิตร เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ และยังทำให้เห็นความสามารถในการจดจำ ข้อความที่ยกมา และความสามารถในการเขียนเชื่อมโยงความคิดเห็นที่ตนเองเสนอ ไว้กับคำพูดที่ยกมาอย่างมีน้ำหนัก น่าเชื่อถือ สอดคล้องกับที่ วรวรรณ์ ศรียาภัย (2557 : 108 -111 อ้างถึง จัตรชัย ศุกระกาญจน์, 2517 : 78-79) กล่าวถึง การใช้ วาทะของบุคคลสำคัญว่า มักนำเอาวาทะของบุคคลสำคัญ ทั้งที่พูดไว้หรือเขียนไว้ ก็ได้มากล่าวนำบทเรียงความ เพื่อให้ข้อความน่าสนใจ ชวนติดตามอ่าน และ ถ้าวาทะนั้นเป็นคำกล่าวของบุคคลที่ผู้เขียนรักศรัทธาก็จะน่าสนใจมากขึ้น

การสรุปการตั้งคำถามพบใช้ไม่มากนัก ลักษณะของการตั้งคำถามกระตุ้น ให้คิดนี้ สุทธิติ ชัตติยะ (2551 : 39-43) กล่าวว่า เป็นการเขียนปิดท้ายเรื่องที่มุ่งให้ ผู้อ่านนำเอาคำถามไปคิดไตร่ตรองต่อไป ประเด็นคำถามที่ใช้สรุปจบก็เพื่อกระตุ้น ให้ผู้อ่านขบคิดว่า เราจะยอมให้ภาษาไทยของเราถูกทำลายไปหรือไม่? ส่วนการสรุป ด้วยการพรรณนาเป็นวิธีการที่ผู้เข้าประกวดใช้สร้างจินตภาพให้ผู้อ่านเกิดมโนภาพ ตามเนื้อหาที่ได้กล่าวไว้ในส่วนเนื้อหา มีการใช้ภาพพจน์ การเล่นคำ ผู้วิจัยพบว่า วิธีการนี้จะปรากฏร่วมกับกลวิธีอื่น ได้แก่ การเสนอแนะ บทประพันธ์ ส่วนสรุป ที่เป็นการใช้สุภาษิตเป็นวิธีสรุปที่กระชับใจความให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจที่ชัดเจน มากยิ่งขึ้นโดยใช้สุภาษิตและการสรุปแบบเน้นย้ำใจความสำคัญพบน้อยมากเนื่องจาก ผู้เข้าประกวดมักจะจบด้วยกลวิธีที่หลากหลาย

ผู้วิจัยสังเกตว่าผู้เข้าประกวดบางคนมิได้เขียนสรุปด้วยกลวิธีเดียว แต่มีกลวิธีหลายประเภทประกอบกัน เช่น การใช้ภาพพจน์-การเสนอแนะ การใช้ภาพพจน์-การเน้นย้ำใจความสำคัญ การนำให้คิด-การเสนอแนะ การใช้บทประพันธ์-การเสนอแนะ การตั้งคำถาม-การเสนอแนะ การตั้งคำถาม-การชักชวน การยกคำพูด-การชักชวน การเสนอแนะ-การชักชวน หรือบางเรื่องใช้ การใช้ภาพพจน์-บทประพันธ์-การเสนอแนะ การยกคำพูด-บทประพันธ์-การนำให้คิด การตั้งคำถาม-การชักชวน-บทประพันธ์ การพรรณนา-การนำให้คิด-บทประพันธ์

4. การนำเสนอแนวคิดเรียงความ

ผู้เข้าประกวดนำเสนอแนวคิดเรื่องการใช้ภาษาไทยในปัจจุบัน การตระหนักถึงคุณค่าของภาษาไทยมากที่สุด รองลงมาคือ ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร พระมหากษัตริย์คุณของพระมหากษัตริย์ไทยและพระบรมวงศ์ที่มีต่อภาษาไทย ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ ลักษณะของภาษาไทย ภาษาไทยเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ ประเทศไทยโชคดีที่มีภาษาเป็นของตนเอง คุณค่าและความสำคัญของภาษาไทย และพอขุนรามคำแหงทรงประดิษฐ์อักษรไทย ตามลำดับ

นอกจากนี้ยังพบว่าผู้เข้าประกวดเรียงความในงานวิจัยนี้นำเสนอแนวคิดสอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ เยี่ยมลักษณ์ เอี่ยมศิริ (2548 : 176-179) ซึ่งวิเคราะห์เรียงความที่ชนะเลิศการประกวดรางวัลเงินทุนภูมิพล ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับสถาบันมหากษัตริย์ และศิลปวัฒนธรรม แม้หัวข้อเรียงความที่กำหนดไว้จะต่างกันก็ตาม ผู้วิจัยเห็นว่า การที่ผู้เขียนเรียงความใช้แนวคิดเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศ์อาจเนื่องมาจาก วัฒนธรรมไทยให้ความสำคัญต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ และ พระจริยวัตรหรือพระราชกรณียกิจที่พระองค์ทรงปฏิบัติยังมีคุณูปการต่อประเทศชาติและพสกนิกร ทำให้ในมโนทัศน์ในการวางโครงสร้างความคิดในเรียงความจึงมักอ้างถึงแนวคิดดังกล่าว ส่วนแนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรม ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าอาจมีสาเหตุจากวัฒนธรรมเป็นวิถีชีวิตของคนในสังคมแบบแผนการประพฤติปฏิบัติ การแสดงความรู้สึกนึกคิดในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่สมาชิกในสังคมเดียวกัน สามารถเข้าใจ ชาบซึ้ง ยอมรับและใช้ปฏิบัติร่วมกัน อันนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคมนั้น ๆ (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2535 : 32) การนำเสนอความคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมในเรียงความ

จึงอาจทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกร่วมไปกับผู้เขียนได้ และสร้างความเข้าใจได้อย่างรวดเร็วชัดเจนเนื่องจากมีวัฒนธรรมร่วมกัน แนวคิดที่ปรากฏในงานของ เยี่ยมลักษณ์ เยี่ยมศิริ (2548 : 176-179) แต่ไม่ปรากฏ คือ การเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ ศาสนา และความเชื่อ อาจเนื่องจากหัวข้อที่กำหนดให้เน้นเรื่องความสำคัญของภาษาไทย คือ “รู้คุณค่าภาษาไทย เลือกรสชาติอย่างเหมาะสม” และ “เยาวชนรู้ค่าภาษาไทย รู้ใช้ รู้รักษ์” การเชื่อมโยงแนวคิดจึงอาจยังมีได้เชื่อมโยงไปยัง การเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ ศาสนา และความเชื่อดังกล่าว

ข้อเสนอแนะการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะที่อาจเป็นประโยชน์สำหรับการวิจัยการเขียนเรียงความ ในครั้งต่อไปดังนี้

1. ควรศึกษาสัมพันธภาพในองค์ประกอบของเรียงความแต่ละส่วน
2. ควรสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเรียงความเพื่อให้เห็นลักษณะการเขียน องค์ประกอบ ศิลปะการใช้ภาษา ข้อบกพร่องในการเขียนเรียงความ ฯลฯ
3. ควรสร้างแบบฝึกเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องในการเขียนเรียงความด้านต่าง ๆ

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยงบประมาณเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ 2563 ประเภทการวิจัยพื้นฐาน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ ผู้วิจัยขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- คณินิจ จานโอ. (2546). **ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร 1**. กรุงเทพฯ : มณฑลการพิมพ์.
- ชำนาญ รอดเหตุภัย. (2526). **สัมมนาการใช้ภาษาไทยในปัจจุบัน** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : กรุงสยาม.
- ดวงใจ ไทยอุบุญ. (2549). **ทักษะการเขียนภาษาไทย** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เปลื้อง ณ นคร. (2497). **เรียงความชั้นสูง** (พิมพ์ครั้งที่ 4). พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- ผจวงวด พูลแก้ว พัทธณี ปี่เพระ และ สุวรรณ โสประดิษฐ์. (2551). **การเขียนเรียงความ จดหมาย**. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ผะอบ โปะสะกฤษณะ. (2544). **ลักษณะของภาษาไทย การเขียน การอ่าน การพูด การฟัง และราชาศัพท์** (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : รวมสาส์น.
- ภาณุพงศ์ อุดมศิลป์. (2546). **ภาษาไทยเพื่ออาชีพ 2**. กรุงเทพฯ : เอ็มพันธ์.
- เยี่ยมลักษณ์ เอี่ยมศิริ. (2548). **วิเคราะห์เรียงความที่ชนะเลิศการประกวดรางวัลเงินทุนภูมิพล พ.ศ. 2523-2541** (การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554**. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิชั่นส์.
- รุ่งโรจน์ เดชศิริเจริญชัย. (2554). **ปัญหาการเขียนเรียงความของนักเรียนโรงเรียนอัสสัมชัญพาณิชยการที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนต่างประเภท**. (ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร. นครปฐม.
- วรวรรณ ศรียาภย์. (2557). **การเขียนเพื่อการสื่อสาร** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุทิตี ชัดติยะ. (2551). **ศาสตร์การเขียน**. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด เปเปอร์เฮาส์.